

АНДРІЙ БОКОТЕЙ

Символ ніжності

Птахом-символом 2020 року в Україні обрана горлиця звичайна. У нашого народу цей птах здавна асоціювався з беззахисністю і ніжністю, з родинним теплом і сімейним затишком. Коханих нарікали „горлицями” і „горличками”. До цього образу неодноразово зверталися прозаїки і поети, горлиці присвячені пісні і навіть народний танець. Вона – символ любові і міцного шлюбу не лише України, але й Великої Британії. До цього символу звертався Вільям Шекспір, у творах якого герої присягають у вічній любові, порівнюючи себе з горлицями:

*„Він у ній, вона у ньому –
Кожне з них свій скарб знайшло.
Щастя горлиці цвіло
В зорі фенікса ясному”.
(„Фенікс і Голубка”)*

Цей птах не дарма заслужив таке ставлення. Найменший голуб нашої фауни, тендітної будови тіла, з маленькою головою і надзвичайно ніжним і мелодійним голосом. Ймовірно, саме через туркотіння, яке видають самці в шлюбний період (травень–червень), голосне горлове „руу-руу-руу”, птах отримав свою назву.

Відомо, що одного й того ж птаха в різних регіонах можуть називати по-різному. Наприклад, лелека білий – це й бусол, бузько, боцюн, чорногуз, гайстер. Цікаво, що на відміну від багатьох інших видів птахів, горлиця звичайна по всіх українських землях має лише одну назву – горлиця.

Впізнай горлицю!

- У дорослих птахів самець і самиця мають однаковий вигляд.
- Загальне забарвлення оперення верху тіла – рудувате з чорними плямами.
- Голова, шия, поперек і надхвістя – сірі.
- На боці шиї добре помітна пляма з чорних і світлих смуг.
- Воло і груди – сиво-рожеві.
- Дзьоб темно-сірий, ноги червоні.
- Навколоочне кільце і райдужна оболонка ока жовтогарячо-червоні.
- Молоді птахи схожі на дорослих, але оперення в них тьмяніше, райдужна оболонка ока коричнева, плям на шиї немає.

Горлиця звичайна – птах перелітний. Зимує в Центральній Африці південніше Сахари, а до нас прилітає наприкінці квітня – на початку травня. Оселяється пташка на окраїнах листяних і мішаних лісів, у лісосмугах, садах, надає перевагу долинам водотоків. Гніздо будує у живоплотах, на тонких бічних гілках дерев. Власне „гніздом” цю неохайну конструкцію назвати важко: кілька накиданих сухих прутиків, крізь які знизу просвічуються білі яйця. Зазвичай у кладці два яйця, які по черзі насиджують обоє батьків. За два тижні вилуплюються пташенята, а ще за 20 днів вони покидають гніздо. В післягніздовий період і під час перельотів птахи тримаються зграями, іноді досить великими.

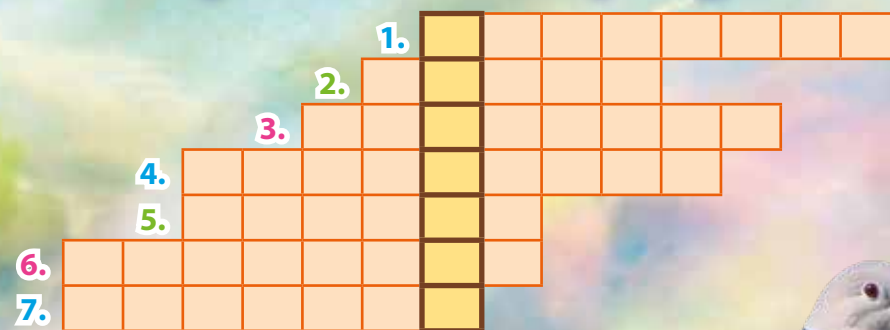
Політ горлиці дуже стрімкий і маневровий. Вона легко уникає перешкод під час швидкого польоту в лісовій гущавині, часто перемилюючись з одного боку на інший.

Харчується горлиця здебільшого насінням бур'янів і трав, яке збирає з землі на відкритих просторах, іноді в спільних зграях з іншими видами голубів.

Ще недавно горлиця звичайна була одним із найчисленніших лісових видів птахів. Однак її чисельність за останні роки істотно скоротилася. Причинами цього, насамперед, є неконтрольоване полювання під час міграційних періодів. Крім того, на популяцію негативно впливають нищення заплачних лісів, інтенсифікація сільського господарства та застосування отрутохімікатів на полях.

У багатьох країнах Європи горлиця звичайна строго захищена законом і занесена до охоронних списків. Ймовірно, настав час і в Україні внести її до списків рідкісних видів. Саме для того, щоб звернути особливу увагу на цей вид і забезпечити йому повсюдну охорону, горлиця звичайна оголошена птахом 2020 року.

Кросворд

1. Родина горлиці звичайної.
2. Найнебезпечніший ворог горлиці.
3. Місяць сезонного перельоту горлиці.
4. Птахи, зокрема горлиці, що мігрують на великі відстані.
5. Весільний декор, який часто оздоблює орнамент із горлицями.
6. Байка Леоніда Глібова „Горлиця й”.
7. Тип звуків, які видає горлиця; схожий на спів зозулі.